

NIKOLAJ UDSTILLINGSBYGNING

6. november 2004 - 9. januar 2005

Sansernes Sansernes Labyrint

Margrete Sørensen og
Torben Ebbesen

Målgruppe: 1.-7. klasse

Dine 5 sanser

Du har fem sanser. Høresansen, følesansen, smagssansen, lugtesansen og synssansen.

Dine sanser fanger et hav af forskellige indtryk hele tiden, som bliver sendt videre til din hjerne som små stykker af et puslespil. I hjernen bliver alle sanseindtrykkene sorteret og samlet til en mere eller mindre tydelig besked. Først heroppe bliver du opmærksom på, hvad sanserne prøver at fortælle dig. Nogle oplevelser knytter sanserne tæt sammen. Du bruger f.eks. både smags-, lugte- og synssansen til at afgøre, om du kan lide det, du spiser. Andre oplevelser behøver kun en enkelt sans. Med høresansen alene bliver du f.eks. opmærksom på, at der kommer en bil kørende i høj fart bag dig.

Sanserne hjælper dig med at handle. Kan du mærke, at noget lugter grimt, fortæller din hjerne dig, at du skal holde dig for næsen! Og hvis du mærker varmen fra en kogeplade, flytter du hurtigt hånden.

Måske tænker du slet ikke til dagligt over dine sanser? Men når dine sanser ikke virker, bliver du klar over, at de findes. Hvordan er det f.eks. at være forkølet eller bedøvet, hvis du har prøvet det?

Kan du komme på andre eksempler, hvor dine sanser ikke virker?

Bruger du alle dine sanser på én gang? Eller kan du godt vælge, hvilke du vil bruge? Er der nogle af sanserne, der er gode til at skaffe informationer om det, der er langt væk? – Og tæt på?

Er sanserne noget, du skal lære at bruge – kan man øve sig i at se f.eks.?

Om udstillingen

På udstillingen skal du og dine kammerater gå på opdagelse i en sanselabyrinth. Labyrinten er som en rejse, der fører dig ind i sansernes verden. Undervejs bliver dine sanser prøvet og drillet på forskellige måder. Du bliver måske forvirret og rundtosset og må tænke over, om sanserne altid er til at stole på!

Fontænerummet

I labyrinten er der en fontæne (et lille springvand). Fontænen plasker, og gulvet og væggene er malet blå og kan minde om et hav.

Hvordan er stemningen i rummet?

Hvad minder plaskelydene dig om?

Kan en lyd skabe billeder?

Lav en tegning, der viser en lyd, du kender godt!

Spejlskoven

Søjler af birkestammer danner en skov i rummet med det dobbelte spejl. På stammerne sidder "fuglekasser" med små huller til næsen. Du kan stikke din næse ind i hullerne og lugte til tingene i kasserne.

Når du trækker vejret gennem din næse, kommer der luft gennem din næsehule. Lugt er ligesom luft. Derfor kan du lugte noget, når du trækker vejret.

Når du skal dufte til en blomst eller en nybagt kage, så rynker du på næsen og snøfter lidt. Så kan lugten rigtig komme ind i din næse.

Find tre ord, der hører til hver af kassernes dufte.

Kan dufte/lugte fortælle historier?

Hvor mange billeder af dig selv kan du se i spejlet – og hvordan kan det lade sig gøre?

Hvordan virker næsen indeni?

Lav en dufteleg med dine kammerater, hvor I med bind for øjnene skal gætte forskellige dufte og fortælle, hvad de minder jer om.

Resonanskasserne

I et af rummene er der store, orangefarvede kasser på væggene. Ud over kasserne er der spændt strenge. Strenge kan du spille på, ligesom på en guitar.

Ligesom lugte er også lyd noget, som er i luften. Hvis du slår på strengene, begynder de at bevæge sig. Når strengene bevæger sig, begynder også luften omkring dem at bevæge sig, og så kan vi høre lyde.

Kan man mærke lyde?

Kan du tænke dig til en lyd, selvom du ikke hører den i virkeligheden? F.eks. din mors eller fars stemme?

Hvordan påvirker farverne rummet? – Og lydene?
Lav en resonanskasse af elastikker, du spænder ud over et bæger. Læg mærke til, hvordan lydene ændrer sig, når du strammer elastikkerne. Prøv at lave en skala.

Mønstre og drillerier

På udstillingen er væggene dekoreret med en masse forskellige mønstre. Der er striber og spiraler, pletter og... kan du selv få øje på flere?

Nogle af mønstrene sidder på runde skiver, som kan dreje. Når skiverne drejer, kommer mønstrene til at se anderledes ud.

Hvad minder mønstrene dig om, når de står stille?

Bliver du svimmel af at se på væggen? – Hvorfor?

Se på væggen med de kuppelformede spejle. Hvordan ser dit spejlbillede ud?

Kender du spejlene fra butikker, og hvad bruger man dem til her?

Forestil dig, at spejlene buede indad – hvordan ville du så se ud?

Det bløde rum

Du bruger hele din krop til at føle med. Der er nogle steder, hvor du er ekstra følsom. På fingerspidserne og på tungen er du mere følsom, end du er på ryggen.

I labyrinten er der et blødt, mørkt rum. På væggene er der stof. Stoffet føles ligesom pels. Når du bevæger dig i rummet, flytter du rundt på et lille lysfelt, som "danser" på væggen. Jo mere du bevæger dig, jo mere danser lysfeltet.

Gør lyset dig ekstra opmærksom på dine bevægelser?

Tror du, blinde mennesker har en bedre følesans end dem, der kan se?

Lav en liste med ord, der beskriver alle de oplevelser, dine hænder og fingre kan have! Koldt, blødt, fugtigt, ujævnt, skarpt... fortsæt selv!

Magnethuset

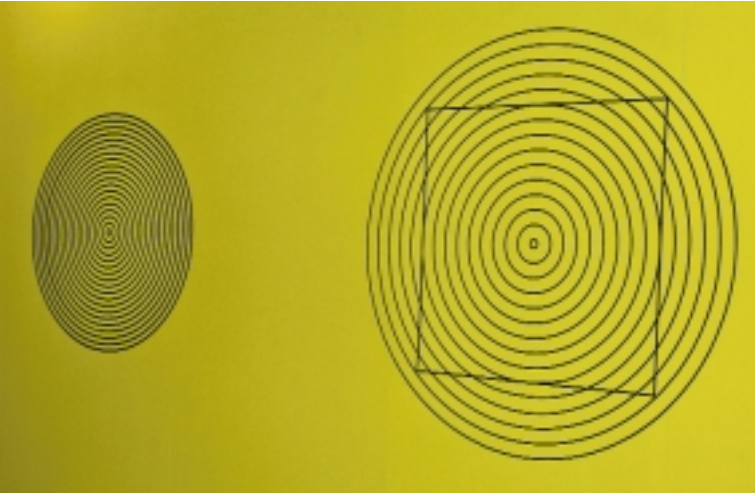
Magneter har fået navn efter den græske by Magnesia. For mere end 2600 år siden fandt man de første magneter. Det var nogle særlige sten, der havde magnetisk kraft.

Ved siden af labyrinten er der et lille hus med vægge af glas. I væggene ligger der små stykker metal. Med en stor magnet kan du flytte dem rundt og lave mønstre og streger. Når du fjerner magneten, forsvinder mønstrene.

Kan man bruge magneten som pensel?

Er et billede et billede, når det forsvinder igen, eller skal billeder være der altid, og behøver de at ligne noget?

Hvordan virker en magnet, og hvorfor?

Synssansen

Synssansen er en af de sanser, du bruger mest. Det er med synet, at du hurtigst opfatter og forstår verden omkring dig. Når vi taler, bruger vi også synssansen. F.eks. bruger vi ofte billeder, når vi fortæller en historie: "Nu sidder han rigtig i saksen", siger vi måske, eller "hun slog to fluer med ét smæk".

Kan du komme på eksempler, hvor du bruger billeder til at fortælle noget?

Når du tænker, tænker du så i ord eller i billeder?

Øjet virker lidt ligesom et kamera. Den sorte prik midt i dit øje kaldes pupillen. Pupillen er et lille hul på dit øjeæble, og bag hullet sidder nethinden. Nethinden er ligesom filmen i et kamera. Det er på nethinden, at billeder bliver til.

Kalejdoskopet

Kalejdoskopet blev opfundet for næsten 200 år siden. Ordet kalejdoskop er sat sammen af de græske ord:

kalos – som betyder smuk

aidos – som betyder form

skopein – som betyder at se

Hvad tror du, ka-lejdo-skop betyder?

I Nikolajs værksted kan du lave et kalejdoskop med dine kammerater.

Et kalejdoskop kan bygges af 3 lange spejle, som skal foldes, så de danner en trekant. Trekanten sættes ind i et rør.

I den ene ende af røret lægger du små ting mellem to gennemsigtige plader. I den anden ende er der et kighul. Når du kigger i kalejdoskopet, skal du holde det op mod lyset. Spejlene spejler hinanden og mangedobler tingene mellem pladerne, så der opstår mønstre.

Hvilke ting på udstillingen synes du, er særligt smukke eller interessante? – Og hvorfor?

Måske kan du bruge dem i dit kalejdoskop!

Lærervejledning

Både kunstnerisk arbejde og naturvidenskab indeholder åbne spørgsmål, og kunstneren og videnskabsmanden er begge en slags opdagere og forskere.

I Sansernes Labyrinth har de to kunstnere Margrete Sørensen og Torben Ebbesen skabt en tæt forbindelse mellem naturvidenskab og æstetik.

Udstillingen giver derfor mulighed for at arbejde tværfagligt med udgangspunkt i henholdsvis biologi, matematik, fysik og kreative/musiske fag. Elever med forskellige faglige kompetencer kan på udstillingen og i nærværende undervisningsmateriale udforske udfordrende oplevelser og læring.

Materialet henvender sig til børn mellem 1. og 7. klasse og giver en introduktion til menneskets sanser med arbejdsopgaver og spørgsmål, der refererer til udstillingen og Nikolajs undervisningsforløb (se nedenfor). Materialet kan med fordel gennemgås i klassen/gruppen før besøget, men kan også fungere som oplæg til et forløb i forlængelse af et besøg.

Nikolaj Udstillingsbygning
Nikolaj Plads 10
1067 København K
www.nikolaj-ccac.dk

U N D E R V I S N I N G S F O R L Ø B

Målgruppe: 1.-7. klasse

Varighed: 1,5 time, hverdage mellem kl. 9 og 15

Pris: 250 kroner (betales kontant ved ankomsten)

Undervisningsmateriale: Tilsendes gratis i klassesæt ved bestilling af undervisningsforløb

E-mail: booking@nikolaj-ccac.dk

Forespørgsler og ønsker vedrørende booking

Telefon: 33 93 16 54

Booking og pædagogisk rådgivning

Mandag og torsdag kl. 12-15

Forsidebillede: © Anders Sune Berg, 2004